

Speech Minister Dr.W.J. Droessen in 1937.
Oorspronkelijk tekst. (ontwikkeling pluimvee)

Mijnheer de Voorzitter I

Wij zijn het er allen wel over eens, dat de eierprijzen in den laatsten tijd buitengewoon laag zijn in verhouding tot de voederprijzen. Ik heb eens nagegaan de prijzen, zooals die tot nog toe in 1937 gegolden hebben, en kom tot het resultaat, dat de prijs f.o.b. Rotterdam 21 | cent per 100 stuks ligt beneden dien van verleden jaar in dezelfde periode. Als men daarbij weet, dat de voederprijs f2,25 per 100 K.G. duurder is, kan men daaruit berekenen, dat de rendabiliteit van de pluimveehouderij op het oogenblik ongeveer 1 cent per ei lager ligt dan verleden jaar, toen ook de pluimveeteelt nauwelijks loonend was. Bij den tegenwoordigen voederprijs van f 9,50 zou men moeten komen tot een gemiddelden eierprijs over het geheele jaar van ongeveer 3 | cent. Ik neem dan aan een productie van 140 eieren, die men in den tegenwoordigen tijd kan eischen. Terloops zou ik hier tusschen willen voegen, dat de maatregelen, welke door de Eegeering zijn genomen gedurende de laatste jaren om verbetering te krijgen in het eierenproduceerend vermogen van onze kippen, buitengewoon nuttig zijn geweest. Er mogen fouten aan kleven, maar in tegenstelling met den heer van den Heuvel wil ik die graag slikken om de groote voordeelen, daaraan verbonden.

In een goed fokstation, als dat te Horst, was er een eierenproductie in het afgelopen jaar van 189 per kip, terwijl het gemiddelde staat op 140, waaruit volgt, dat er op dit gebied ontzettend veel te doen is en dat een beetje dwang in dezen tijd daarbij m. i. niet misplaatst is. Zelfs in dezen wintertijd, waarin de prijs boven den jaarprijs van 3 cent zou moeten liggen, hebben wij gezien, dat hij niet veel meer dan 3 cent is geweest. Pas deze week is door bijzondere weersomstandigheden, terwijl andere nevenoorzaken misschien ook gewerkt zullen hebben, de prijs wat hooger gekomen, maar men kan wel voorspellen, dat, wanneer er geen andere maatregelen genomen worden, de prijs weer spoedig veel lager zal komen te liggen en dat de gemiddelde, noodzakelijke prijs niet zal bereikt worden. Nu is de Minister voldoende overtuigd van wat dat beteekent voor de pluimveehouders, die bijna allen behooren, zooals de Minister zelf betoogd heeft, tot de weinig draagkrachtigen, voor een zeer groot deel kleine boeren, wier nood in deze Kamer voldoende bekend is. Wij hebben het enkele jaren geleden in Limburg wat nader onderzocht en toen is gebleken, dat in 1934 ruim 60 pet. van de kippen gehouden wordt op bedrijven van 0 tot 8 H.A., in het algemeen op de kleine bedrijven en wel op de zandgronden. In een typische plaats waren van de 453 leden-

pluimveehouders van de landbouwcrisisorganisatie 299 leden, die van 0 tot 8 H.A. hadden; in een andere plaats waren het er zelfs 218 van de 286. Niet volgens tellingen, maar volgens berekeningen, die toch voldoende betrouwbaarheid bezitten, kon men nagaan, dat van de ruim 2 miljoen kippen in Limburg er 1 250 000 op de bedrijven van 0 tot 8 H.A. werden gehouden, waarvan dan weer het allergrootste gedeelte (850 000) op gewone boerenbedrijven, 290 000 bij houders, die kleine neveninkomsten hebben, en 30 000 bij mensen, die grotere neveninkomsten hebben.

Daaruit blijkt voldoende, dat juist bij de kleine mensen de kippen moeten gezocht worden. Het blijkt ook uit de cijfers (die aansluiten bij wat de Minister straks heeft gezegd) over de inkomsten in de gecontroleerde kleine landbouwbedrijven van het boekhoudbureau van den L.L.T.B. . Op de 41 in het boekjaar 1935— 1936 gecontroleerde bedrijven tusschen de 1 en 5 H.A. was de brutoopbrengst f457,53 per H.A., maar daarvan kwam f 153,09 of ruim 1/3 uit de pluimveehouderij. Van de 86 bedrijven tusschen de 5 en 10 H.A. . was de bruto-opbrengst f 320,21 en daarvan (Droesen.) kwam f 82,80 of ruim 1/4 uit de pluimveehouderij.

Zoo is het ook op de zandgronden in Noordbrabant, Gelderland (misschien in nog sterker mate) en Utrecht. Te recht kan men zeggen, dat de pluimveehouderij de kurk is, waarop het kleine landbouwbedrijf drijft. Natuurlijk zijn de zuivere pluimveebedrijven er niet minder erg aan toe. Het staat wel vast, dat ook deze categorie de verliezen onmogelijk kan dragen.

De pluimveehouderij is, ondanks de lage prijzen, toch ook van nationaal belang, omdat wij gemakkelijk kunnen uitrekenen, dat er in de veredeling van buitenlandsch voeder tot eieren toch altijd nog een flink stuk nationale winst zit, welke winst zou gederfd worden, wanneer het pluimveebedrijf tenietging en dan, zooals vanzelf spreekt, ook voor die mensen geen andere bestaansmiddelen zouden overblijven. Maar nu komt de vraag, waarom het eigenlijk gaat:wat moet er worden gedaan? De monopolieheffingen op granen laten vallen, zooals hier betoogd is? M. i. zou dit volkomen onjuist zijn. Ten eerste ben ik het met den Minister eens, dat dooreen genomen talrijke berekeningen hebben mij er ook toe geleid inderdaad de monopolieheffingen gerestitueerd worden. Een terugbetaling der monopolieheffingen kan m. i. in ieder geval niet de oplossing brengen, omdat het een buitengewoon ingewikkeld systeem zou worden. Alle kippen zouden moeten geteld worden, wilde men het behoorlijk doen. Hoe zou men het moeten doen bij de boeren, die het voeder deels uit het eigen bedrijf halen? Moeten die ook de restitutie hebben? Erger is, dat met een dergelijke oplossing onze pluimveehouders weinig gebaat zouden zijn, want het tegenwoordige stelsel van restitutie bij export zou zeker niet gehandhaafd kunnen worden en dan zouden wij het beleven, dat de prijs met plm. 85 cent de 100 stuks omlaag

zou gaan. Het eenige voordeel, dat er misschien voor de pluimveehouders zou ontstaan, is, dat de verlaagde prijs in ons land den afzet zou verhoogen; daaruit zou verminderde aanvoer op de Engelsche markt volgen, met waarschijnlijk hogere prijzen, die ook voor ons land zouden gelden. Maar niemand kan dit a priori zeggen en zeker ook niet, hoeveel dit zou zijn. Ik ben evenwel niet geneigd dit zeer hoog aan te slaan. Wil men iets dergelijks bereiken, dan zou dit toch veel beter kunnen door eieren uit de markt te nemen, wanneer dit noodig is, en deze in koelhuizen op te slaan of ze te exporteeren. Het grootste bezwaar zou zijn, dat dit een gevoelige aderlating voor het Landbouwcrisisfonds zou beteekenen, die voor het grootste deel zou ten goede komen aan den Nederlandschen eierconsument en slechts voor een gering deel aan de pluimveehouders. Het is in dit verband voor mij een raadsel, hoe iemand, die toch gewoon is om voor den om zijn bestaan worstelenden landbouwer op te treden, dezen weg zou willen opgaan. Goed beschouwd kan de verhooging van den eierprijs ten gevolge van de heffing op het voeder niet onbillijk worden geacht, omdat ook boter, kaas en vleesch aan dezelfde belasting onderhevig zijn. Zelfs zou het vrijstellen van de heffing op het pluimveevoeder een soort oneerlijke concurrentie beteekenen met de andere door mij genoemde, wel belaste levensmiddelen.

In de vergadering van 17 December 1936 van deze Kamer heb ik enkele middelen aangegeven om prijsverhooging te bewerken. Als eerste noemde ik het uit de markt nemen van hoeveelheden eieren om daardoor den druk op de Engelsche markt te verlichten, wanneer dit noodig is. De ervaring wijst uit, dat een vermindering van aanbod van enkele miljoenen per week een aanmerkelijke prijsstijging kan teweegbrengen. Het is natuurlijk de taak van de deskundigen, uit te maken op welk moment en in welke mate dit het grootste resultaat kan hebben. Met die uit de markt genomen eieren kan men twee dingen doen. Het is niet uitgesloten ze te exporteeren naar landen als Argentinië — Spanje komt straks misschien weer aan de rij en in de tweede plaats kunnen ze opgeslagen worden in koelhuizen om ze in het najaar of in den winter onder de werkloozen te distribueeren. Met betrekkelijk geringe offers zou dit zijn te verwezenlijken. In de Memorie van Antwoord op de begroting van het Landbouwcrisisfonds voor 1937 heeft de Minister te kennen gegeven, dat verhooging van de restitutie in het algemeen op handelspolitieke bezwaren zou afstuiten. Waar zulk een verhooging toch eigenlijk het eenige logische en behoorlijk uitvoerbare middel zou zijn om een verbetering van den eierprijs te bewerken, zou ik den Minister nog eens expresselijk willen vragen of alle mogelijkheden op dit gebied zijn uitgeput. Ik zie niet in, waarom b.v. Een invoerland daartegen bezwaar zou maken, wanneer wij daarmee maar de markt niet laten bederven. De export zou dan misschien aan banden moeten worden gelegd. Een dergelijke regeling zou m. i. wel mogelijk zijn en eventueel zou men het overschot

naar de koelhuizen kunnen brengen. Nu brengt de verhooging van de export-restitutie offers mee voor het Landbouwcrisisfonds, die al spoedig op enkele miljoenen zouden komen te staan. Voor verhooging van den eierprijs met een halven cent zouden wel twee a miljoen noodig zijn.

De Kamer verkeert tegenwoordig wel in een zeer groote onkunde over de positie van dat fonds; dit maakt een goed oordeel over de mogelijkheden om er uit te putten ten eenenmale ilusoir. Met het oog op het onderhavige vraagstuk, maar ook met het oog op talrijke quaesties, die ons beroeren in dezen tijd, zou ik willen vragen of de Minister niet bereid is ons een overzicht van het Landbouwcrisisfonds te verstrekken, zooals dat er voor staat na de gebeurtenissen van het vorige najaar, ik bedoel de depreciatie van den gulden. Men zou dan eerst kunnen beoordeelen, in hoeverre de mogelijkheden van het Landbouwcrisisfonds gaan. Al kan ik dat than s met geen cijfers uitwerken, vast blijft staan, dat alle takken van landbouw, waarvan de pluimveeteelt een zeer voorname is, gelijkelijk moet worden geholpen, voor zoover daartegen geen bijzondere bezwaren bestaan.

Welnu, ik meen, dat de pluimveeteelt niet minder aanspraak op steun kan maken als de zuivel, de varkenshouderij en de tuinbouw, en zooals het zich nu laat aanzien, zal zonder steunmaatregelen de pluimveeteelt in een veel moeilijker positie geraken. Mochten de aanbevolen maatregelen niet kunnen bewerken, dat een loonende eierprijs wordt bereikt, dan zou er ten slotte niets anders overblijven dan een uitkeering per stuks pluimvee, volgens zekere maatstaven te berekenen. Om de gedachten nader te bepalen, geef ik bij wijze van voorbeeld de volgende gedachte. Houders tot 30 stuks pluimvee ontvangen niets, houders van 30 tot 100 stuks b.v. f0,50 per stuk, houders van 100 tot 150 stuks f 0,40, houders van 150 tot 250 stuks f0,25 en houders van 250 tot 350 stuks f 0, 10. He t aantal dieren zou op 10 afgerond moeten worden. Ik beveel dit aan als een uitersten maatregel, wanneer de Minister er niet in slaagt binnenkort den prijs op een behoorlijke hoogte t e brengen. Boven 350 stuks zou in het algemeen geen uitkeering behoeven te worden gegeven, waarbij ik wil uitsluiten de zuivere pluimveebedrijven, waarvoor men een aparte regeling zou moeten maken. Niet in aanmerking zouden behoeven te komen zij, die de eieren hoofdzakelijk zelf gebruiken en zij, voor wie het een nevenbedrijf is. Al die uitzonderingen zouden moeilijk t e omschrijven zijn, maar ik zou dit willen ondervangen door degenen, die in de inkomstenbelasting of de vermogensbelasting zijn aangeslagen, hiervan uit te zonderen. He t is misschien geen mooie figuur, maar wij hebben dit op ander gebied ook reeds gedaan en als uitersten maatregel zou men dit in ieder geval ernstig

in overweging moeten nemen. Als andere middelen falen om den eierprijs hooger te maken, zou ik althans dit middel wenschen.

Ten aanzien van de motie van den geachten afgevaardigde den heer van der Sluis zou ik nog willen zeggen, dat ik tegen het eerste gedeelte bezwaar heb. Steun uit het Landbouwcrisisfonds zal misschien noodig zijn, maar de Minister heeft reeds te kennen gegeven, dat hij iets anders in het hoofd heeft. In dat geval zou ik niet van den Minister willen vragen dit middel aan te grijpen, omdat het misschien door Zijn Excellentie door een beter kan worden vervangen.

Dr. W.J. Drogen

Limburgse landbouwspecialist in de Tweede Kamerfracties van de RKSP en KVP.

Gepromoveerd in de landbouwkunde. Was een vooraanstaand voorman van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond en actief in talrijke (Limburgse) landbouworganisaties. Belangrijk tegenspeler van de ministers Mansholt en Vondeling, met veel kennis van de land- en tuinbouw. Hield zich aanvankelijk in de Kamer ook bezig met aangelegenheden inzake de wederopbouw. Goedmoedige Limburgse

boerenzoon.

RKSP, KVP in de periode 1933-1967: lid Tweede Kamer

voornamen

- Willem Jozef

personalia

- geboorteplaats en -datum Meterik (gem. Horst, Lb.), 3 maart 1898
- overlijdensplaats en -datum Roermond, 12 maart 1992
- levensbeschouwing Rooms-Katholiek

partij/stroming

partij(en)

- RKSP (Rooms-Katholieke Staatspartij), tot 22 december 1945
- KVP (Katholieke Volkspartij), vanaf 22 december 1945

hoofdfuncties en beroepen

- leraar Landbouw-winterscholen te Didam en Raalte, van 1924 tot 1926
- consulent "Jonge boeren" van de Limburgse Boeren- en Tuindersbond, van 1926 tot 1 februari 1932
- rijkslandbouwconsulent voor Limburg, van 1 februari 1932 tot 1 mei 1933
- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 9 mei 1933 tot 22 februari 1967

partijpolitieke functies

- tweede fractiesecretaris KVP Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 17 augustus 1948 tot juli 1956

lijsttrekkerschap etc.

- lijstaanvoerder KVP Tweede Kamerverkiezingen 1946 (kieskring Maastricht)